

Lastensuojelun jälkihuolto ja päihteet

Päihdepäivät 2022. Avoin webinaari - streemattu

Projektipäällikkö Tanja Hirschovits-Gerz yhdessä YEE-hankkeen toimijoiden kanssa

11.5.2022

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

**Yhdessä
aikuisuuteen –
Elämässä
Eteenpäin (YEE) –
hanke
12/2020 – 5/2023**

**YEE-hankkeen
toteuttajat**

**Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020**

**” YEE – lähellä nuoria,
valtakunnallisesti vaikuttava**

Kysymyslinkissä

- Lastensuojelun jälkihuollon ja päihdetyön keskeiset yhteistyön haasteet
- Lastensuojelun jälkihuollon ja päihdetyön yhteistyön hyviä käytäntöjä
- Jätä terveisiä ja halutessasi yhteystiedot yhteistyön ja nuorten yhdenvertaisen tuen edistämiseksi

Linkki webropoliin: <https://link.webropolsurveys.com/S/3353CD7C07442ADF>

Mitä tekemistä lastensuojelun jälkihuollolla on päihteiden kanssa?

Ehkäisevä
päihdetyö

Varhainen
puuttuminen

Päihdehoito,
päihdepalvelut

Päihdehaittojen
vähentäminen

Lastensuojelun jälkihuolto päihteiden käyttöä ehkäisevänä työnä, varhaisen puuttumisen toteuttajana, päihdepalveluihin ohjaavana ja nuoren rinnalla kulkevaa tukena, päihdehaittojen vähentäjänä

Lastensuojelun jälkihuolto ja päihdepalvelut yhteistyökumppaneina
Yhteistyörakenteet ja käytännöt kuntoon!

Tietoa

Osaamisen
vahvistamista

Hyvää asennetta

Yhteisiä
resursseja

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Mitä me tiedämme lastensuojelun jälkihuollossa olevista nuorista ja päihteistä?

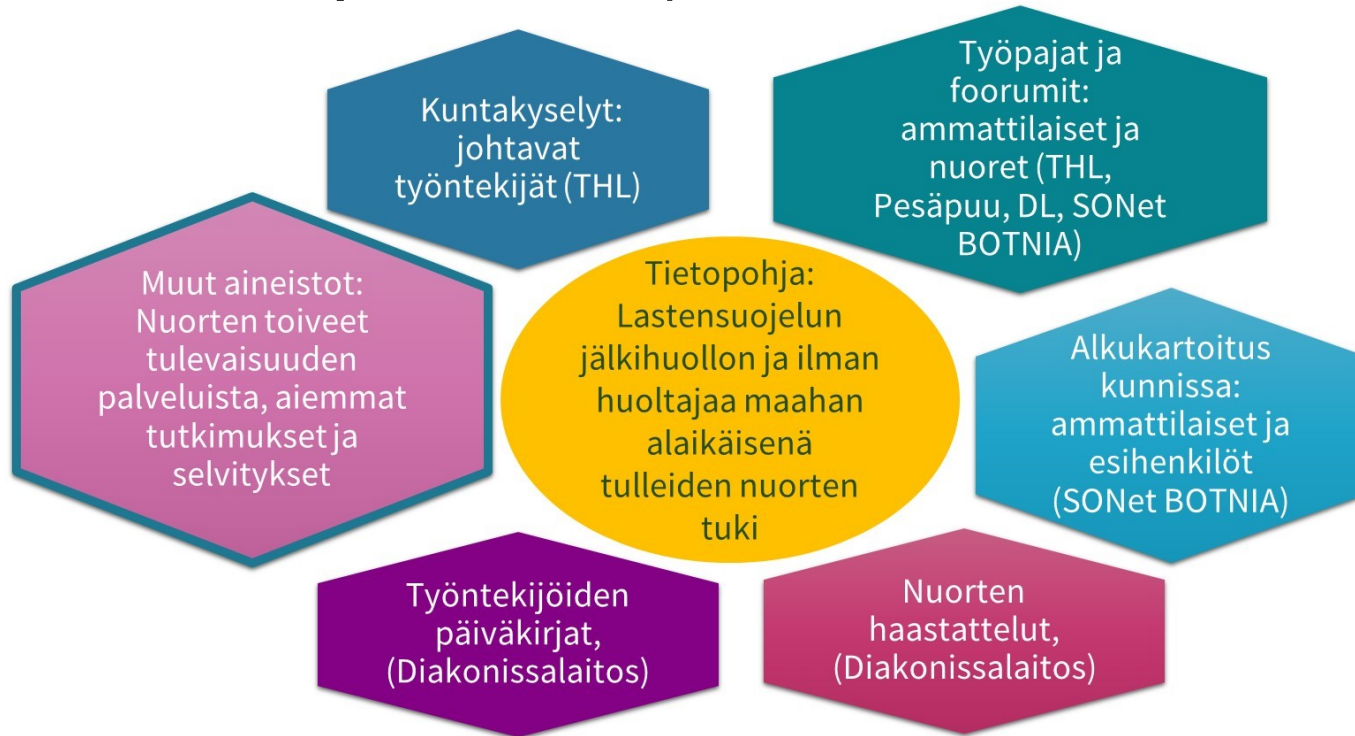
- Lastensuojelun sijoitetut nuoret ovat moninkertaisessa riskissä päihteiden väärinkäytölle.
- Erityisesti teininä sijoitettujen /huostaanotettujen nuoret riskissä
- Siirtymävaihe erityinen riski: lastensuojelun sijaishuollossa olevat ovat aikuisen valvonnassa ja täysi-ikäisyyden koittaessa päihteiden käyttö voi lisääntyä.
- Lastensuojelun jälkihuollon ja sijaishuollon välillä siirtymät eivät aina sujuvia ja nuori jää liian yksin.
- Päihdepalveluita heikosti saatavilla ja kiinnittyminen ajoissa tuen piiriin haastavaa
- Päihdepalveluiden ja lastensuojelun välillä ei riittäviä yhteistyökäytäntöjä

Kuvituskuva Julia Varala

Tanja Hirschovits-Gerz, Niina Weckroth & Tarja Heino (toim.) (2022). Ikkuna aikuistumiseen. [Selvitys lastensuojelun jälkihuollon ja ilman huoltajaa maahan alaikäisenä tulleiden nuorten tuesta ja palveluista](#). THL:n raportti 002/2022.

Monipuolinen aineisto

Nuoret erityisessä tuen tarpeessa

50 % itsenäisesti
asuvia
2,5 % asunnottomia
50 % opiskeli
39 % NEET-nuoria,
peruskoulusta ei tietoa

- Yksinäisyyttä,
turvattomuutta
- Traumaattisia
kokemuksia
- Arjen, asumiseen ja
talouden haasteita
- Koulunkäynnin ja
opiskelun haasteita
vahvaa tuen tarvetta

Valtaosa
erityisen tuen
tarpeessa

Osa jää
palveluiden
ulkopuolelle

Päihteet ja
asunnottomuus
ja NEET

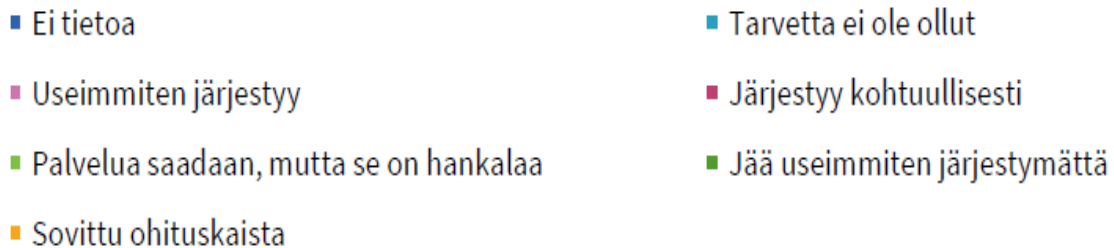
Päihteet ja
traumat ja arjen
sekä asumisen
haasteet

Päihteet ja
palveluiden
ulkopuolelle
jääminen

NEET=koulutuksen, työelämän ja varusmiespalveluksen ulkopuolella

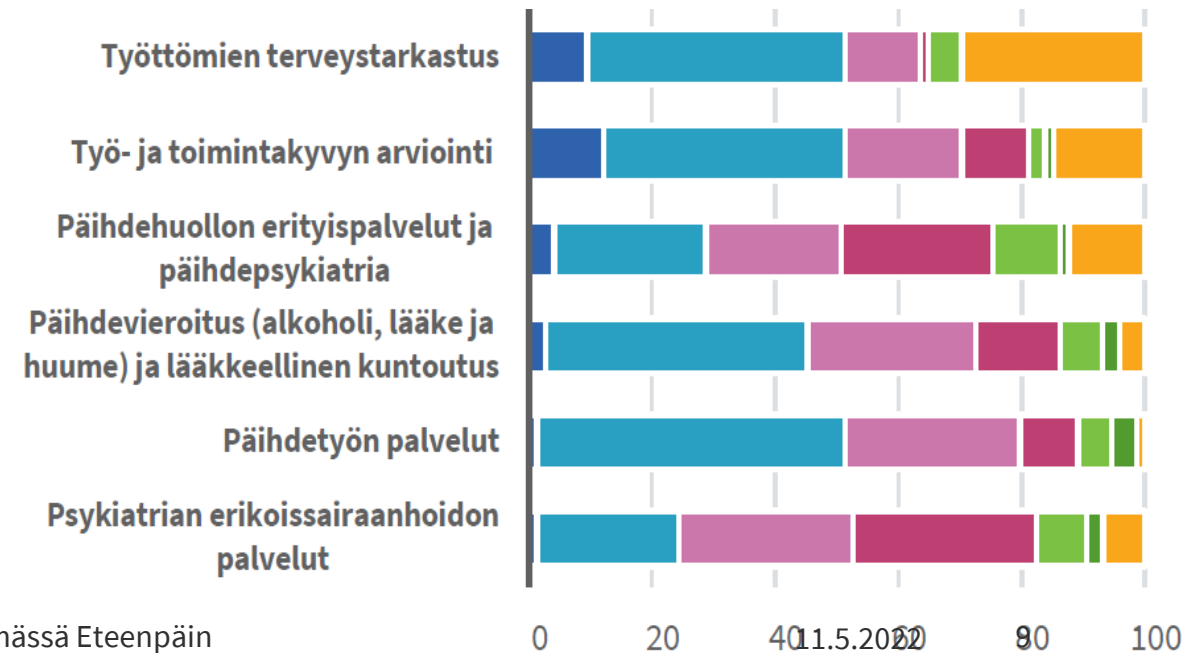
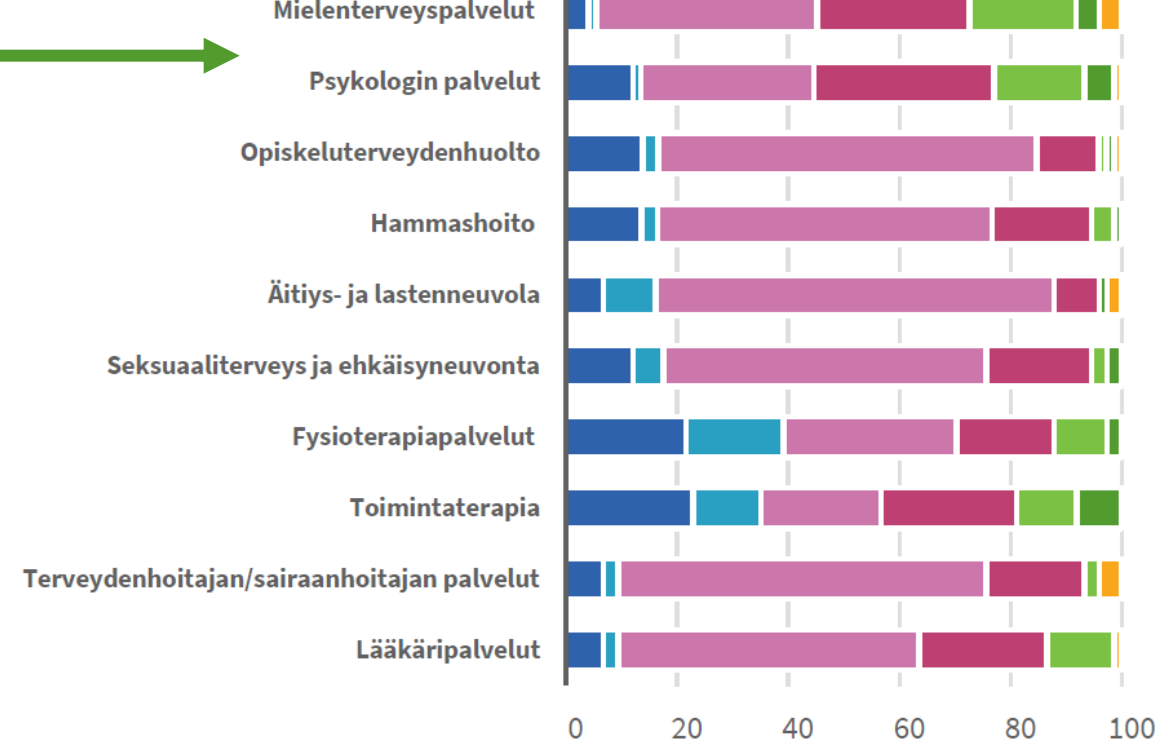
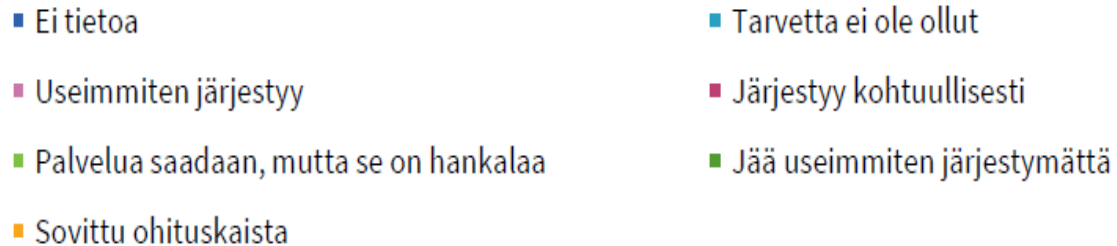
Sosiaalipalveluiden saatavuus lastensuojelun jälkihuollossa oleville nuorille % (n 71-75)

- Palveluiden saamisessa hankaluuksia ja palvelut jäävät jopa saamatta. Päihdekuntouutukseen

Terveyspalveluiden saatavuus lastensuojelun jälkihuollossa oleville nuorille % (n 72-74)

- Palveluiden tarvetta ei tunnisteta?
- Palveluiden saamisessa hankaluuksia ja palvelut jäävät jopa saamatta

Tuen ja palveluiden toteutuminen

- VIP-asiakkuuksia ei juurikaan
- Monialaisessa ja palveluita yhteensovittavassa työssä kehittämisen varaa
- Mielenterveys- ja päihdepalveluihin pääsy haastaa.
- Järjestöyhteistyössä kehittämisen varaa

Terveisiä nuorilta: Pesäpuu ry:n nuorten foorumi vuonna 2018

- Totuus on karu: kaikki nuoret olivat sitä mieltä, että huumeita saa helpommin kuin apua..
- “Ei tuo meidän pikku enkeli voi käyttää huumeita”... Osa nuorista oli kokenut vahvasti, että aikuiset haluavat uskoa mielikuviinsa tai toiveisiinsa, eivätkä suostu näkemään nuorten hätää, vaikka päihteiden käyttö olisi ilmeistä.
- Tuhteja päihdepalveluita, myös kuntoutusta tarvitaan alle 15-vuotialle
- Tuomitsemisen sijaan nuoret kaipaavat kohtaamista, kuuntelemista ja arvostusta. Heidän mielestään erilaisuutta ei pidä pelätä, eikä ole vaarallista, jos ei tiedä, mitä sanoisi. Kunhan ei sano, että tietää, miltä toisesta tuntuu, jos näin ei oikeasti ole.
- Tuomitseminen ei saa päihteiden käyttöä loppumaan, nuoret korostivat.
- Nuorten mukaan olisi parasta, jos lastensuojelussa ja laitoksissa olisi töissä myös ihmisiä, jotka ovat itse kokeneet saman, päihteen ja laitoksen.
- **Nuoret toivovat, että laitoksiin luotaisiin lyhyitä ja intensiivisiä päihdekuntoutusjaksoja, jossa apua ja terapiaa saisi erityisen tiiviisti.**

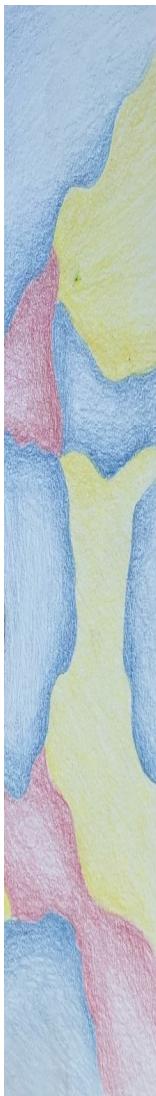
Pysähdy,
kohtaa,
kysy ja
kuuntele

Kuvituskuva Julia Varala

Lähde: https://pesapuu.fi/wp-content/uploads/2018/08/Aino-Elom%C3%A4ki_P%C3%A4ihhteetNF2018.pdf

Terveisiä ammattilaisilta

- Vanhempien päihteiden käyttö kuormittaa nuorta. (Lastensuojelun jälki nuori, jonka vanhemmat käyttävät päihteitä.)
 - Turvataan nuoren irtaantuminen perheestä
 - Keskustellaan paineesta ja mahdollisesta syyllisyydestä suhteessa siihen, että nuoren vanhempi painostaa, pyytää rahaa ja palveluksia. Tuetaan irtaantumista itsenäiseen elämään.
- Palveluiden ulkopuolelle jääminen → syrjäytyminen
 - Kun nuori ei saa tarvitsemiaan palveluita, hän voi alkaa käyttää päihteitä itselääkintänä. Esim. ADHD-oireilevia helpottavat amfetamiinityyppiset päihteet
- Muita terveisiä
 - Siirtymät lastensuojelusta jälkihuoltoon tärkeitä. Riittävä ja vahva tuki ennen siirtymää ja kiinnittäminen tukeen.
 - Päihdetietoa, päihteiden käytön hallintaa, haittojen vähentämisestä tietoa
 - Arjen ja elämänhallinnan taidot kuntoon! Asumisen osaaminen
 - Kämpästä koti vai luukku? → tuetaan nuoren kotirauhaa, varmistetaan kodin turva ja rauha, ettei siitä muodostu esim. päihteiden käyttökämpä → riski asunnon menettämiseen.
- Päihteet ja asunnottomuus luovat riski nuorelle myydä seksiä

Kuvituskuva Julia Varala

Erityiskysymyksiä

Arjen
yksinäisyys

Ylisukupolvinen
huono-osaisuus

Jälkihuollossa
oleva nuori
vanhempana

Nepsy ja
päihteet

Ehkäisevän
työn palvelut
kunnissa,
etsivä
nuorisotyö

Niukat sosiaaliset verkostot

Neuvola ja
perhepalvelut

Päihdevieroitus,
kuntoutus,
korvaushoito

Terveysneuvon-
tatyö

Järjestöjen monipuolinen tuki ja palvelut – kokemus- ja vertaistoiminta

Tunnetaan nuoret tuetaan ammattilaisia laadukkaaseen työhön

Päihdepalvelut tiivisti
yhteistyöpinnalle –
rakenteet ja
toimintakäytännöt
kuntoon!

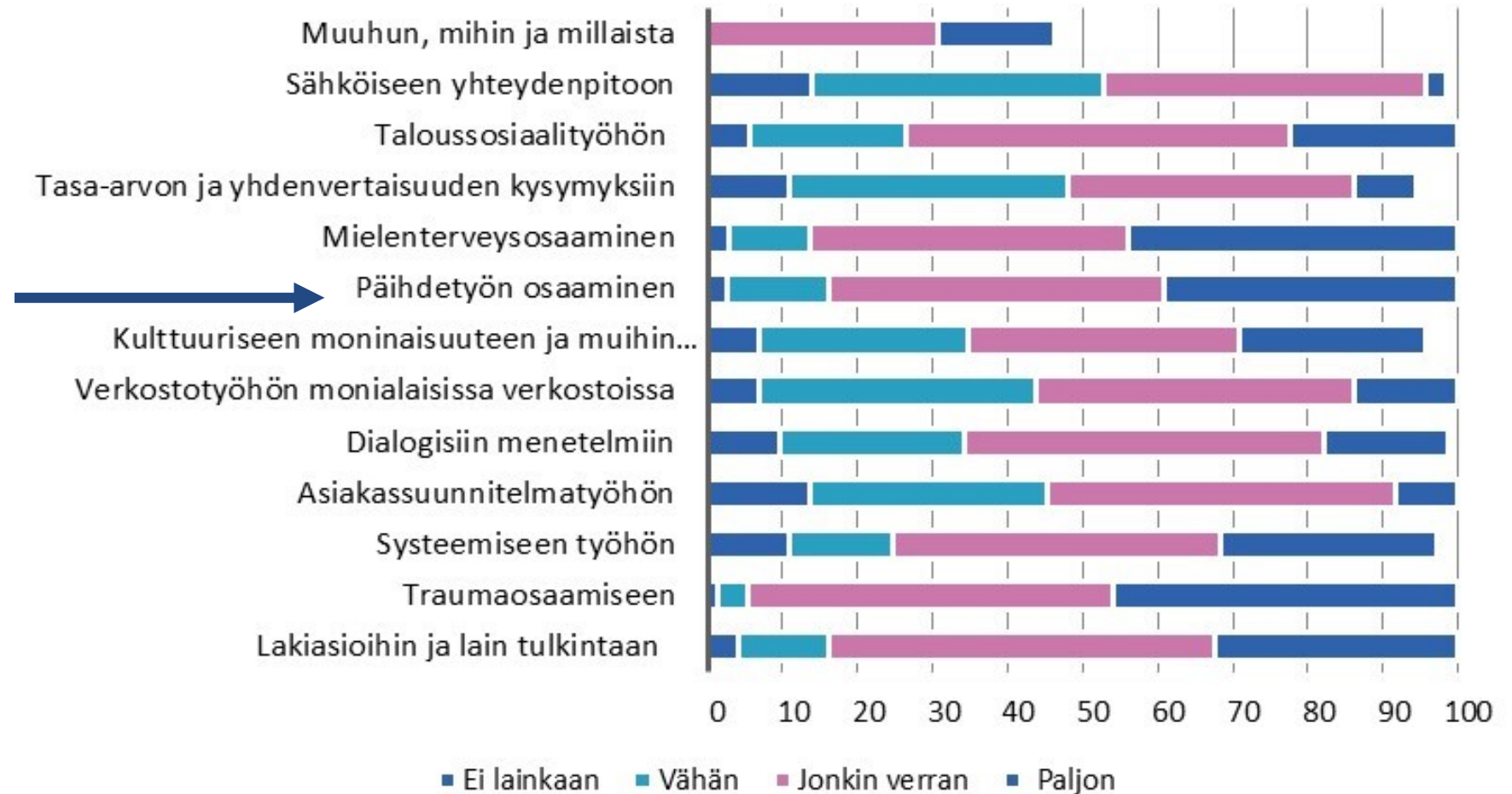
Nuorten tuki ja palvelut
hyvinvointialueilla?

Tunnistetaan nuorten erilaiset tarpeet
ja elämäntilanteet.
Rakennetaan palvelut matalan helposti
lähestyttäväksi, jalkautuviksi.
Kiinnitetään erityisosaaminen
perustyön ja kansalaistoiminnan
yhdyspinnoille.

Ammattilaisten osaamisen vaje

Millaista täydennysosaamista alueenne lastensuojelun jälkihuollon ammatilliset tarvitsisivat eniten?

Osaamisvaje suurinta liittyen traumatietoiseen työtoteeseen, mielenterveys- ja päihdeosaamiseen sekä lakiasioihin.

Osaamisen vahvistamisella parempiin palveluihin!

- Hae tuotekehitystyön erikoisammattitutkintoon. Alkaa jo 5/2022!
<https://verutum.fi/yleista-tietoa-koulutuksista/koulutusesimerkit/lastensuojelutyo/>

YEE-hankkeen tilaisuudet ovat kaikille ilmaisia ja avoimia! www.thl.fi/yee

- 12.10.2022 [Mielenterveys- ja päihdepalvelut sekä rikosseuraamustyö aikuistuvien nuorten parissa](#)
- Muita tilaisuuksia: Ks THL.fi/tapahtumat

Yhteystiedot www.thl.fi/yee

Tanja Hirschovits-Gerz,

YTT sosiaalipsykologi, sh

Projektipäällikkö Yhdessä aikuisuuteen – Elämässä Eteenpäin (YEE) -hanke

Valtion palvelut, lastensuojelun osaamiskeskittymä

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

tanja.hirschovits-gerz@thl.fi

Twitter: @tanja_hg

Diakonissa-
laitos

Kuvituskuva Julia Varala

